

Oulun hallinto-oikeus
Isokatu 4, PL 189
90101 OULU

Viite: Lähetteenne 719/08/Pro Hanhikivi ry:n
kunnallisvalitus 11.3.2008

Asia: **Pyhäjoen valtuuston lausunto**

Pyhäjoen valtuusto antaa Pro Hanhikivi ry:n 11.3.2008 allekirjoittamasta kunnallisvalituksesta Oulun hallinto-oikeudelle alla olevan lausunnon. Lausunnon on valmistellut valtuuston päätöstä 6.2.2008 § 3 koskien Mauno Peltoketo ja päätöksen 27.2.2008 § 11 osalta Pirkko Tuuttila.

Valtuuston päätös 6.2.2008 § 3 Fennovoima Oy:n esitys maanvuokrasopimuksesta ja kiinteistökaupan esisopimuksesta

Valtuusto toteaa, että päätös, jota valitus koskee, ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä, että valtuusto on ollut asiassa toimivaltainen eikä ole ylittänyt toimivaltaansa eikä valtuuston päätös ole muutoinkaan lainvastainen.

Valituksessa ei tosin väitetäkään, että valtuuston päätös olisi syntynyt virheellisesti, valtuusto olisi ylittänyt toimivaltaansa tai päätös olisi lainvastainen. Valituksessa ei myöskään vaadita, että päätös tulisi kumota. Valituksen perusteena todetaan, että "kunnanhallituksen päätös ja edelleen valtuuston päätös loukkaa oikeuttamme ja etuamme (...). Oikeuden loukkaus ei ole kuntalain mukainen valitusperuste eikä valituksessa myöskään ole osoitettu miten oikeutta tai etua olisi loukattu.

Valituksessa on todettu, että "päätöksestä valitetaan kokonaisuudessaan ja vaadimme asian käsittelyn keskeyttämistä (...). Koska tämä voidaan tulkita täytäntöönpanokieltoa koskeväksi vaatimukseksi, lausumme asiasta seuraavaa:

Kuntalain 98 §:n mukaan kunnan viranomaisen päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman. Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.

Kunnan päätökset ovat pääsäännön mukaan täytäntöönpanokelpoisia jo ennen kuin ne saavuttavat lainvoiman – tästä pääsäännöstä tulisi kunnallinen itsehallinto huomioon ottaen poiketa ainoastaan painavan syyn sitä vaatiessa. Kun valituksessa ei ole esitetty sellaisia seikkoja, jotka perustellusti puoltaisivat kunnan päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä, ja kun täytäntöönpanon lykkäämisestä aiheutuisi kunnalle erittäin merkittävää vahinkoa, täytäntöönpanoa ei käsityksen mukaan tule kieltää.

Valituksessa on kysymysmuodossa vaadittu selvityksiä asian valmisteluvaiheista (5 kohtaa), joista toteamme seuraavaa:

Kunnalla on laaja harkintavalta tarkoituksenmukaisuuskysymyksissä. Näin ollen kunta voi lähtökohtaisesti itse harkita vuokra- ja lunastusehtojen tarkoituksenmukaisuuden sekä sen, onko jossakin yksittäistapauksessa tarpeen hankkia lainopillista neuvontaa. Oikeustoimen ehtoja rajoittavat lähinnä kunnan toimiala ja sopimusoikeudelliset normit.

Valtuustoasioiden valmistelu kuuluu eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta kunnanhallitukselle. Kuntalain 23 §:n mukaan kunnanhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Näihin tehtäviin sisältyy myös oikeus tehdä kunnan puolesta sopimuksia ja muita oikeustoimia (valtuuston mahdollisesti asettamissa rajoissa). Kunnanjohtajalla on kuntalain 24.5 §:n nojalla lakiin perustuva oikeus käyttää puhevaltaa kunnanhallituksen puolesta. Näin ollen kunnanjohtajalla on suoraan kuntalain nojalla oikeus mm. käydä sopimusneuvotteluja kunnanhallituksen puolesta.

Maankäyttöjaoston asemaa koskien toteamme seuraavaa:

Maankäyttöjaosto on kunnanhallituksen valitsema kunnanhallituksen jaosto, jonka tehtäviä ovat yleis-, asema- ja ranta- asemakaavojen valmistelun ohjaus sekä kunnan maa- ja tonttipolitiikan valmistelu. Maankäyttöjaoston tehtävänä ei siis ole yksittäistä maanvuokraa tai kiinteistökauppaa koskeva käsittely. Yleispiirteinen maa- ja tonttipolitiikan valmistelu on aivan eri asia kuin yksittäisen, konkreettisen oikeustoimen käsittely. (Kunnanhallituksella olisi luonnollisesti ollut mahdollisuus pyytää lausunto niin tarpeelliseksi harkitessaan maankäyttöjaostolta.)

Valituksessa on viitattu valtuuston päätökseen 18.12.2008 (valituksessa lienee kirjoitusvirhe ja tarkoitettaneen valtuuston päätöstä 18.12.2007).

Valtuusto on 18.12.2007 § 68 käsitellyt aloitteen kunnallisesta kansanäänestyksestä. Päätöstä on joko tarkoituksellisesti tai tahattomasti siteerattu harhaanjohtavasti ja väärin. Kuten valitusasiakirjoihin liitetystä päätöksestä ilmenee, valtuusto päätti, että tässä vaiheessa Pyhäjoen ydinvoimala-asiasta ei järjestetä kunnallista kansanäänestystä. Päätös on lainvoimainen. Päätös koski siis vain neuvonantavan kansanäänestyksen järjestämisasiä.

Pyhäjoen kunnanhallituksen ja valtuuston käsityksen mukaan valituksenalaisen päätöksen valmistelu on tapahtunut lainmukaisesti.

Valtuuston päätös 27.2.2008 § 11 Ydinvoimalaitoksen osayleiskaava ja asemakaava

Valtuusto toteaa, että päätös, jota valitus koskee, ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä, että valtuusto on ollut asiassa toimivaltainen eikä ole ylittänyt toimivaltaansa eikä valtuuston päätös ole muutoinkaan lainvastainen.

Pro Hanhikivi ry:n valituksessa esitetään, että asema- ja osayleiskaavan laatimista ei aloiteta ennen kuin YVA –menettely on päättynyt.

Vaatimuksen osalta valtuusto toteaa seuraavaa:

Kaavoitusprosessin käynnistämisessä on kysymys vasta asian valmistelusta. Täytäntöönpanokiellolla ei voida estää asian valmistelun käynnistämistä, vaan täytäntöönpanokiello voisi koskea ainoastaan lopullista asian ratkaisun sisältävää päätöstä (eli kaavan hyväksymispäätöstä). Kaavoituksessa on kysymys alueen varaamisesta tiettyyn käyttöön. Kunnalla on kaavoitusmonopoli ja oikeus päättää kaava-asian valmistelusta harkintansa mukaan.

Valtuuston päätöksestä on annettu valitusosoitus Oulun hallinto-oikeuteen siksi, että samassa päätöksessä on tehty kaavoittajan valintaa ja kustannuksia koskeva päätös (kohdat 2 ja 5) ja näiltä osin kysymys ei ole valmistelusta. Valitusta ei ole kohdistettu näihin asioihin.

Osa Hanhikiven alueesta on Raahen kaupungin puolella. Raahen kaupunginhallitus on tehnyt Pyhäjoen valtuuston päätöksen kanssa asiasisällöltään samanlaisen kaupunginpuoleisia alueita koskevan kaavoituspäätöksen, joka on lainvoimainen.

Valituksen perusteluissa on viitattu valtuuston 18.12.2007 tekemään päätökseen. Ilmeisesti tarkoitetaan kansanäänestysaloitteen käsitteilypäätöstä, josta on lausuttu aiemmin tässä lausunnossa.

Valituksessa on viitattu Suomen perustuslain 20 §:ään, joka kuuluu seuraavasti:

Vastuu ympäristöstä

Vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille.

Julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon.

Ympäristöä koskeva perusoikeussäännös on hallituksen esityksessä 309/1993 todetulla tavalla luonteeltaan lähinnä julistuksenomainen. Sillä ei voida suoraan johtaa oikeusvaikutuksia, vaan näille olisi löydettävä peruste muualta lainsäädännöstä. Säännös merkitsee myös perustuslaillista toimeksiantoa ympäristölainsäädännön kehittämiseksi siten, että ihmisten vaikutusmahdollisuuksia omaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon laajennetaan.

Todettakoon myös, että entisessä seutukaavassa, joka kumottiin maakuntakaavan hyväksymisen yhteydessä 17.2.2005 Hanhikiven alue oli osoitettu osittain suurteollisuuden reservialueeksi.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntahallitus on 7.4.2008 päättänyt käynnistää maakuntakaavan muutoksen laatimisen Hanhikiven niemen alueelle sijoittuvaa ydinvoimalaitosta varten.

Valituksessa väitetään, että kunnanhallituksen ja maankäyttöjaoston päätösesityksessä valtuustolle on jätetty huomioimatta maankäyttöjaoston jäsenen Helena Maijalan jättämä eriävä mielipide maankäyttöjaoston esitykseen. Eriävä mielipide on erikseen tuotu kunnanhallituksen tiedoksi. Tämä ilmenee kunnanhallituksen pöytäkirjasta (18.2.2008 § 56).

Kuntalain 61 §:n mukaan päätöksentekoon osallistuneella on oikeus ilmoittaa päätöksestä eriävä mielipide, jos hän on tehnyt vastaehdotuksen tai äänestänyt päätöstä vastaan, jos päätös poikkeaa päätösehdotuksesta. Eriävän mielipiteen jättäminen vapauttaa päätöksen tuottamasta oikeudellisesta vastuusta.

Eriävän mielipiteen jättäminen vapauttaa siis oikeudellisesta vastuusta tietyn päätöksen osalta. Mikään ei pakota nimenomaisesti huomioimaan tiettyä eriävää mielipidettä valtuustolle tehtävää päätösehdotusta laadittaessa.

Valituksessa väitetään, että kaavoituksen käynnistäminen samanaikaisesti YVA –menettelyn kanssa ei ole mahdollista. Todellisuudessa asia on juuri päinvastoin. Ympäristövaikutusten arviointiprosessi tuottaa lähtötietoja kaavoitukselle ja kaavaprosessi voi hyödyttää myös YVA:n laatimista. On täysin selvää, että kaavoitusprosessia voidaan viedä eteenpäin rinnan YVA –menettelyn kanssa.

Valtuusto esittää Oulun hallinto-oikeudelle, että kaikki valituksessa esitetyt vaatimukset perusteettomina hylätään.

Valtuusto esittää, että hallinto-oikeus käsittelee asian suuren merkityksen vuoksi kiireellisenä täytäntöönpanokieltoa koskevan vaatimuksen.

Matti Pahkala
kunnanhallituksen puheenjohtaja

Pirkko Tuuttila
osastopäällikkö